

Moment istine za Siriju

Marwan Bishara

Marwan Bishara je politički analitičar Al Jazeera.

Bio je profesor međunarodnih odnosa na Američkom univerzitetu u Parizu. Piše o svjetskoj politici i važi za vodećeg eksperta o temi Blistog Istoka i međunarodnih odnosa.

21 novembar 2011 Izmijenjeno 00:06 CET

Sirija je na rubu građanskog rata i bilo kakva intervencija dovela bi do eskalacije nasilja.

Sektaško nasilje i nestabilnost u Siriji lako bi se moglo proširiti na susjedne zemlje koje se suočavaju sa sličnim problemima [Reuters]

Zašto je Sirija sazvala hitan samit Arapske lige?

U strateškoj politici, to je poznato kao bježanje naprijed. Leđima prikovanim za zid, umjesto da se povuče, vlada predsjednika Bashara al-Assada ofanzivno ide naprijed.

Nakon što je Arapska liga suspendirala članstvo Sirije i apelirala na zemlje članice da povuku svoje ambasadore iz Damaska, sirijska vlada, koja se dugo hvalila da je kolijevka arapske solidarnosti, bila je nespremna.

Liga se složila, skoro jednoglasno, da preduzme oštre mjere protiv Sirije – osim Libana, satelita Damaska, i jemenske vlade koja se suočava sa izazovima koji nalikuju onima u Siriji.

Zaista, čak je i libanski predsjednik Michel Suleiman, koji se suočava sa internim podjelama, naizgled smogao snage da apelira na sirijsku vladu da potpuno i brzo primijeni arapsku inicijativu. Međutim, nakon što nije ispoštovala plan Arapske lige, uključujući povlačenje vojske iz gradova i oslobađanje političkih zatvorenika, Assadova vlada odbija priznati da je sve više izolirana, insistirajući da će zemlja izaći iz krize „jača“ i „više ujedinjena“.

Tvrđi da je Washington jak igrač u Arapskoj ligi i pokušava ga potkopati. To je djelomično istinito. SAD su uvijek bile prisutne i uvijek su pokušavale utjecati na arapske odluke, ali su zabilježile mizeran neuspjeh u postizanju sličnog konsenzusa, bilo da se radi o Iraku, Sudanu ili Palestini. Ali ako je zaista takva konspiracija Zapada trebala potkopati sirijsko odbijanje izraelske hegemonije, zašto onda sirijski predsjednik ne otkrije i potkopa one koji su se urotili protiv njegove zemlje provodeći arapsku inicijativu i demokratizirajući zemlju? Nakon svega, to bi svakako pojačalo sirijsku odlučnost.

Ali, odgovor na pitanje zašto su arapski lideri odjednom ujedinjeni po osjetljivom arapskom pitanju i voljni uzeti stvari u svoje ruke, realno je možda jednostavniji nego što ga Assadova vlada pokušava prikazati: sadržava manje zavjere, a više nužde.

Prvo, arapsko javno mnijenje je prisutnije i moćnije nego ikada prije. Arapski lideri više ne mogu ignorirati masovna ubistva arapskih građana.

Drugo, situacija u Siriji izlazi izvan kontrole i mogla bi sa sobom povući i region. Iako je Assadova prijetnja „zemljotresom“ znak očajanja, takva propast je loša vijest za sve.

Arapski lideri ne razmišljaju samo o dobrobiti Sirije. Također se brinu da će se sektaško nasilje i haos prelići na arapski istok.

Sirija nikada nije bila na tako fatalnom raskršću kao što je danas.

Zašto je ovaj momenat „fatalan“?

Zato što je zemlja na rubu pravog građanskog rata, sa groznim posljedicama za njene ljude i nacionalno jedinstvo.

Uglavnom alavitska sigurnosna vlada produbljuje sektaške podjele pretjeranim korištenjem sile. I, polako ali sigurno, eskalacija nasilja gura opoziciju prema sve većoj militarizaciji i većim sektaškim podjelama.

Rastući broj prebjeglih iz vojske, uglavnom sunita, dok se skupine ljudi naoružavaju, dovest će do haosa i pojačati sektaško nasilje. Već se zločini počinjeni iz mržnje šire na sve strane i konačno bi mogli dovesti do etničkog čišćenja gradova i naselja u kojima žive različiti slojevi društva. Kako se sankcije povećavaju, ekonomija pati, a biznisi se zatvaraju ili otpuštaju radnike. Veća frustracija dovest će do rasta nestabilnosti i nasilja.

Sektaško nasilje i nestabilnost u Siriji lako bi se moglo proširiti na susjedne zemlje koje se suočavaju sa sličnim sektaškim problemima: pogotovo na Irak i Liban, pa čak Jordan i drugdje.

Da li bi međunarodna intervencija i pokušaji zaštite sirijskog naroda, prema tvrdnjama generalnog sekretara Arapske lige Nabila al-Arabija, još rasplamsali situaciju u Siriji i regionu?

Nema sumnje da je situacija opasna i bilo kakva intervencija, direktna ili nekakva drugačija, doista bi mogla dovesti do eskalacije.

Zato odluke Arapske lige ne trebaju utabati put rezoluciji Sigurnosnog vijeća Ujedinjenih nacija koja odobrava stranu vojnu intervenciju po libijskom modelu.

Iako sve više Sirijaca traži međunarodnu zaštitu, nije jasno kako bi uspostavljanje zone zabrane leta moglo pomoći u poboljšavanju situacije u Siriji ili zaustavljanju represije.

Nepotrebno je reći da Sirija nije Libija i tamošnja situacija nije pogodna za takvu intervenciju.

S druge strane, skeptici imaju pravo pitati zašto je u Libiji došlo do UN-ove/Zapadne intervencije, u Siriji arapske intervencije, u Jemenu uloge Zaljeva, a u Bahreinu ekskluzivno saudijske vojne uloge! Ovo zaudara na dupli ili četverostruki standard.

To, međutim, je priroda politike u regionu i daleko je od idealne. Zaista, Bliski istok i arapski svijet uopće još uvijek su oštećeni kontra-revolucionarnim snagama koje pokušavaju ili potkopati volju naroda ili je iskorištavati za istovjetnu ciničnu političku i stratešku računicu.

U protivnom, zašto Arapi ne preduzmu slične „snažne i hrabre“ mjere (da citiramo generalnog sekretara UN-a Ban Ki-Moona), u Jemenu, gdje je više od 2.000 civila ubijeno, a da ne spominjemo Palestinu, čiji stanovnici nastavljaju patiti zbog okupacije i represije?

Ovo je razlog što su Arapi kao cjelina obavezni da, kada je to moguće, insistiraju na rješavanju svojih problema lokalno ili regionalno. Vanjska intervencija, pogotovo vojna intervencija, mogla bi samo dovesti do veće patnje, raspada i haosa.

Daljnja arapska izolacija sirijske vlade, zajedno za domaćim pritiskom i njihovim insistiranjem da sasvim provede arapsku inicijativu i utaba put tranziciji vlasti, možda je izazovna, ali je najbezopasniji i najkonstruktivniji put naprijed.

Izvor: Al Jazeera